

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Maročinno in oznanila (insertate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 124.

V Ljubljani, v petek 2. junija 1893.

Letnik XXI.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Permanentni odseki državnega zbora.

Z Dunaja, 31. maja.

Obrtni odsek imel je danes četrto sejo v kateri so bila določena društva in zadruga planinskih dežel, ki naj se povabijo k enkėti.

Iz Solnograške izbranih je bilo 8 društev in zadrug, namreč: 1. Zadruga zveza pri sv. Janezu v Pongavu; 2. zadruga zveza krojačev v Solnogradu; 3. šesta obrtna zadruga skupina v Saalfeldnu; 4. trgovska zadruga v Solnogradu; 5. zadruga kovačev in kolarjev v Solnogradu; 6. zadruga tiskovnih obrtov v Solnogradu; 7. zadruga pekovskih mojstrov v Solnogradu; 8. strokovno pekovsko društvo v Solnogradu.

Štajarska pošlje 16 zastopnikov in sicer: 1. obrtno društvo v Gradcu; 2. zadruga čevljarjev; 3. tesarjev; 4. ključavničarjev; 5. društvo stavbenih delavcev; 6. delavci z železnino in kovnino; 7. pomočniški odsek mizarske zadruga, vsi v Gradcu; 8. zadruga kovinskih delavcev v Mariboru; 9. zadruga urarjev v Celju; 10. čevljarjev v Ljubnem; 11. čevljarjev v Kindbergu; 12. skupna zadruga obrtnikov v Bruku ob Muri; 13. trgovska zadruga v Ljubnem; 14. krčmarska zadruga v Trofajah; 15. ključavničarska zadruga v Judenburgu; 16. neki osebno povabljeni čevljar v Gradcu.

Gledé Koroške predlagal je poslanec Elbl, da naj odsek takoj potrdi zaupne moče, ki jih hoče nasvetovati po dogovoru z različnimi društvi in zadrugami. Ali odsek je razsodil, da ostane pri svojem prvotnem sklepu in izbere le društva, katerim prepušča izvolitev dotičnih zastopnikov. Potem so bila določena naslednja društva: 1. Industrijsko obrtno društvo v Celovcu; 2. zadruga zveza v Celovcu; 3. Združene stavbene in oblečne obrtov za celovško okolico; 4. zadruga zveza rokodelskih obrtov v Velikoveu; 5. zadruga v Pliberku in okolici; 6. zadruga v Beljaku in okolici; 7. zadruga oblečnih in kovinskih obrtnij v St. Vidu; 8. zadruga puškarjev v Borovljah; 9. zadruga v Smohoru; 10. strokovno društvo delavcev z železnino in kovino v Celovcu; 11. društvo stavbenih delavcev v Beljaku; zadruga zveza v Spodnjem Dravbergu.

Za Tirolsko so bila izbrana: 1. zadruga zveza v Inomostu; 2. enaka zveza v Briksenu; 3. društvo mojstrov v Inomostu; 4. trgovska zadruga v Inomostu; 5. ista zadruga v Bolcanu; 6. tirolsko

obratno društvo v Inomostu; 7. Splošno delavsko društvo v Inomostu; 8. zadruga krčmarskih in trgovskih obrtnij sedmerih občin v Dolenjevsi pri Kufsteinu; 9. en zastopnik trgovske zbornice v Roveretu in 10. en zastopnik umetniških obrtnij v Kortini pri Ampezzu.

Predarelsko bodo pri enkėti zastopali: 1. dva zastopnika zadruga zveze rokodelskih obrtnij v Lustenavu; 2. en zastopnik velikih industrijalcev. Dotična društva so prosila, da bi bila povabljeni ob enem s tirolskimi zastopniki.

Pri razgovoru o umetniških obrtih na Tirolskem predlagal je poslanec Exner, da naj bi se povabil tudi en zastopnik lesne hišne obrtnije v Gröden, kjer bivajo najspretnější rezljači lesenih rečij. Reč sicer ni v tesni zvezi z nalogo, katera v rešitev izročena obrtnemu odseku, vendar pa se bode pri tej priliki zvedelo mnogo zanimivega in koristnega, kar utegne odsekovi članom jako prav priti, kadar bode treba razpravljati razmere domačih hišnih obrtnij.

Od raznih strani se je predlagatelj odgovarjalo, da se domača obrt ne nahaja samo na Tirolskem, ampak v raznih strokah po vseh deželah avstrijskih, in da bi morali za slučaj, ako se pritrdi Exnerjevemu predlogu, vabiti tudi zastopnike raznih hišnih obrtnih strok iz drugih dežel. Ako se pa to zgodi, potem bode enkėta tako obširna, da je ne bo konec ne kraja, in da odseku ne bode mogoče rešiti svoje naloge. Tudi bi se morala spremeniti za enkėto določena vprašanja, katera se na hišne obrti nič ne ozirajo. Domači hišni obrti so sicer velike važnosti za blagostanje prebivalcev in gotovo bi bilo prav, ozirati se tudi na nje, ali to naj se zgodi pozneje, ko sedanja enkėta že dovršena. Ker bi se k dotični enkėti ne vabilo dosti zastopnikov, bi se lahko vršila tudi med zborovanjem državnega zbora. Za zdaj bi bilo najbolje, da poslanci Exner, Pernstorfer in Bärnreither sestavijo vprašanja za tako enkėto ter jih predložijo v potrjenje odseku, ki bode pri tej priliki natančneje določil, kdaj in kako naj se vrši dotična enkėta. Ta predlog obveljal je soglasno.

Gledé društev in zadrug na Kranjskem, Goriškem, v Trstu z okolico, Istri in Dalmaciji bili so pooblašćeni poslanci Klun, Ebenhoch in Exner, da se dogovorijo o njih in naznanijo predsedništvu v povabljenje. Ravno tako se bodo pozneje določevala društva in zadruga, ki naj se povabijo iz Češke, Moravske, Slezije in Galicije. Prihodnja seja bode v torek popoldne ob treh ter pridejo na vrsto že prvi zastopniki dunajski. Pri tej priliki bode mogoče prilično presojati, koliko časa utegne trpeti enkėta.

Prvi javni katoliški shod na Goriškem.

(Priredilo „Katoliško delavsko društvo“ 23. t. m. v Mirnem.)

(Dalje.)

Po pristrčnem pozdrazu občinstva so pevec zapeli prekrasno pesem: „Šta čutiš.“

Zatem stopi na oder vzorni mladenič, nekdanji dika in ponos goriškega gimnazija, g. vseučilišnik Pavletič iz Podgore pri Gorici, ki je v besedah polnih razuma začel tako lepo govoriti: Častita družba! Spoštovani gostje! Sedemdeset let je judovsko ljudstvo zdihovalo v babilonski sužnosti. Naposled se ga je Bog usmilil in omečil je srce perzijskih

kraljev. Ti so židom dovolili, da se smejo vrniti v domovino, da smejo tam na novo sezidati razdejani tempelj, podrti jeruzalemsko mesto in njegovo obzidje. Veseli in navdušeni se lotijo dela. Težko je bilo delo že samo na sebi: razvaline, kamor pogledajo. Še težje pa je postajalo zavoljo sovraštva sosednih narodov. Judje, zaničevani judje niso v sužnosti poginili, vračajo se domov, so že doma, zidajo tempelj, mesto, okoli mesta obzidje! Nikdar! In zarotili so se, da planejo na nje z vojsko in da jim ne dajo izvršiti pričetega dela.

Ali se Vam ne zdi, častita družba, da je bilo stanje judovskega ljudstva v onem času nekoliko podobno sedanjemu položaju našega milega naroda? Tudi mi Slovenci smo zdihovali, pa ne sedemdeset, več ko sedem sto let v nekaki babilonski sužnosti. Sužnosti pravim, saj so naši gospodarji imeli eno ime za Slavena in za sužnja. Po prizadevanju mož, vnetih za tlačeni narod in po milosti našega presvetlega cesarja zasijala je tudi nam boljša doba. Dana nam je zopet domovina, dano nam je zopet biti narod, enakih pravic, ko drugi narodi. Tedaj hitro na delo, da sezidamo tudi mi tempelj krščanske omike, da zgradimo tudi mi Jeruzalem ljudske sreče. In vi naši sosedje, Nemci in Italijani, ki ste mogočnejši in bogatejši od nas, ali nam boste pomagali? Prazno upanje! Naši sosedje nam ne bodo pomagali! Mnogi izmed njih nas ne marajo, mnogi nas sovražijo in ne malo se jih je zarotilo, da Slovincem ne dajo sezidati svojega doma. Kaj naj storimo v taki nevarnosti? Kar so judje storili, zidajoči jeruzalemsko obzidje. Kedar so namreč zvedeli o naklepih sovražnikov, oborožilo se je vse ljudstvo in tedaj, pravi sv. pismo: „so oni, ki so zgradili zid in oni, ki so bremena nosili in oni, ki so jih nakladali, z eno roko delali in v drugi roki držali orožje. In izmed tistih, ki so zidali, je bil vsaki z mečem opasan okoli ledij in tako so zidali.“ Tedaj kolikor delavcev, toliko vojščakov in kolikor vojščakov, toliko delavcev.

Tako nekako, mislim, bi moralo biti vrejeno narodno delovanje tudi pri nas Slovincih. Z narodnim bojem bodi združeno narodno delo. Boj sam za-se je nerodoviten, oploditi ga mora delo. Potrebno in hvalevredno je, da se po slovenskih društvih širi in krepi narodna zavest, da se po njih vzbuja narodni ponos, kajti brez navdušenja se ni še nikjer doseglo kaj velikega. Ali samo pri tem ne smemo ostati: sredstvo nam ne sme biti namen. Saj nečemo biti samo Slovenci, kakoršni si bode, ampak hočemo biti omikani Slovenci, in to v najširšem in najboljšem pomenu besede. Zatorej se mi zdi dvojne hvale vredno vaše mirensko društvo, ki vam poleg narodne zabave ponuja tudi hrane koristnega poduka.

Vaš prečastiti gospod župnik je tudi mene povabil, naj bi kaj pripomogel v ta namen in drage volje sem prišel v Miren in Vam prinesel mrvice po svojem siromaštvu. Prečital bom namreč nekaj malo besed o dolžnostih, ki jih imata delavec in gospodar drug do drugega.

„V potu svojega obraza boš jedel kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, iz katere si vzet.“ Te besede je govoril Bog Adamu, ko se je bil pregrešil zoper božjo zapoved, govorjene so pa tudi vesoljnemu človeštvu, ki je po Adamu podedovalo greh in pokoro. V širšem pomenu besede smo in moramo tedaj biti delavci, kar nas je od matere ro-

jenih. A jaz bom rabil besedo delavec v bolj navadnem, v ožjem pomenu. Delavca bom imenoval onega, kateri posoja proti gotovemu plačilu svoje telesne moči drugemu v izvršitev določenega dela. Gospodarja bom pa imenoval tega, ki za plačilo vporablja moči delavčeve v svojo korist. Že iz te razlage same je razvidno, kaj je poglobljena dolžnost delavca. Delavec se je prostovoljno zavezal, da bo delo njemu izročeno natančno in vestno opravil. Volja njegova je pa po ti pogodbi do neke meje podvržena tuji gospodarjevi oblasti. Delavec ni več prost, da dela, ali pa tudi ne. Ako prevzetega dela ne izvrši po pogodbi, krši pravico in dela gospodarju krivico. Za to krivico ni delavec odgovoren samo posvetnim postavam, ki ga lahko prisilijo, da izpolni, kar je obljubil, odgovoren je zanj tudi božji postavi. Ne kradi! veli božja zapoved, in tudi to je v bistvu tatvina, če reč ali delo za-se obrdržim, ki sem jo drugim dolžan, ki tedaj ni več moje.

Delavska pogodba je pa po svoji naravi več ali manj zaupna pogodba, t. j. gospodar se mora več ali manj zanašati na pridnost, resnost in natančnost delavca. Gospodar ali njegov namestnik ne more biti vedno pri delavcu, ne more ga nadzorovati vsak hip. Delavec z vestnim delom gospodarju lahko mnogo koristi, kakor mu z nemarnim delom lahko mnogo škoduje. Gospodarjevega zaupanja pa delavec ne sme zlorabiti. Grda je vsaka krivica, najgrša pa ona, ki jo delam človeku, kateri mi je zaupal. Tedaj delavec ni samo dolžan delati tako ali tako, delavec je dolžan izročeno delo opraviti natančno in vestno.

Kaj pa, če gospodar svojih dolžnostij nasproti delavcu ne izpolnjuje, če mu n. pr. kratki pogojeno plačilo, ali, če zahteva od njega več in težjega dela, kakor bi po vesti smel?

Tudi v takem slučaju delavec ne sme delati svojemu gospodarju krivice. Krivica, ki jo sam trpim od drugega, mi ne daje pravice, da bi tudi jaz proti njemu krivično ravnal. Če me kdo hoče udariti, smem mu roko ustaviti, da me udarec ne zadene, ne smem pa udarca vrniti. Hudo s hudim povračati je bila paganska pravica, kristijan sme samo hudega braniti se z dovoljenimi sredstvi, maščevanje za storjene krivice mora prepustiti Bogu. Tako pa se, žal, ne uči in ne dela povsod. Vstali so in vstajajo dan na dan krivi proroki, kateri delavcem dopovedujejo, da tisti krščanski nauki, ki so bili morda za rabo v prejšnjih časih in za nevedno ljudstvo, dandanes ne veljajo več. Pravico ima, kdor ima moč, ubijoj; moč pa imate vi, delavski stanovci, ker ste med vsemi najštevilnejši. Tedaj na noge, in česar vam vaši gospodarji dobrovoljno ne dajo, pa vzemite kar s silo! In delavci poslušajo take pogubne nauke le premnogokrat, zlasti tam, kjer jih v majhnih okrajih živi na tisoče skupaj in kjer je izprijenost nesrečnega ljudstva včasih ravno tako velika, kakor njegovo uboštvo. Manj dela in več plačila hočejo imeti in ker jim gospodarji tega ne dajejo ali ne morejo dati, dogovorijo se delavci med seboj in določenega dne ne pride nobeden na delo. Pa to ni še zlo, ampak je le začetek. Gospodarji se navadno ne udajo tako hitro, če tudi škodo trpijo, ker jim delo zastaja. Še slabše se godi delavcem, ki nič ne zaslužijo, jesti pa le morajo. Pomanjkanje pritiska, razdraženost postaja vsak dan večja. Delavci ne prosijo več, ne zahtevajo samo, delavci zdijani pretijo, pobijajo, požigajo, morijo!

Takošen je sad, ki ga obraja krivih prorokov krivi nauk. Kako naj bi pa tudi bilo drugače, saj neresnica in laž drugega ne more roditi, kakor zlo in nesrečo.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. junija.

Delegatji. Budgetni odsek avstrijske delegacije ima v ponedeljek svojo prvo sejo. Na dnevnem redu so potrebščine za vnanje stvari, okupacijski kredit in proračun za vojno mornarico. Ta seja bode gotovo zanimiva, kajti minister vnanjih stvari bode pojasnoval politični položaj.

Kazenski odsek je v sredo nadaljeval posvetovanje o novem kazenskem zakonu. Posvetoval se je o nezvestobi, o oderuštvi in prepovedanem lovu. Posebno je bila zanimiva debata o oderuštvi. Liberalci Kopp je po sili hotel, da naj bi se zloraba lahkomišelnosti pri oderuštvi ne kaznovala in pa da bi se zaradi oderuštva mogel kdo kaznovati

še le, če je koga pripravil do gospodarskega propada. Več poslancev, med njimi tudi slovenski poslanec Ferjančič, so pobijali Koppove nazore in k sreči so bili odklonjeni njegovi predlogi. Pokazalo se je zopet, da so liberalci le prijatelji bogatinov in oderuhov, katerim bi radi ohranili popolno svobodo, izsesavati prebivalstvo.

Levičarji in Mladočehi. Glavno židovsko glasilo „N. Fr. Pr.“ se zopet hujuje nad Mladočehi, da so z razbijanjem preprečili razprave v državnem zboru češkem. Potem se pa hujuje nad veleposestniki, da nočejo popolnem se odreči češkemu državnemu pravu in tako nekako podpirajo mladočeško politiko. Od vlade pa zahteva, da osnuje okrožno sodišče v Trutnovu. Mi mladočeškega postopanja nikakor ne odobravamo, ali reči pa moramo, da so teh izgrediv v nemali meri krivi Nemci. Vedno so po svojih listih hrulili, da vlada pri razdeljevanju okrajev ni dolžna se ozirati na mnenje češkega deželne zboru. S tem so res Mladočehi pripravili, da so morali s silo preprečiti sklepanje, ko drugače mnenju večine niso mogli pripomoči do veljave. Bodi, kakorkoli, zahteva levičarjev, da se ne ozira na mnenje deželne zboru, gotovo niso dosti manj parlamentarne, kakor mladočeško razbijanje. Razmere bi v češkem deželnem zboru bile tudi nekoliko boljše, ko bi Nemci malo več takta imeli. — V sredo je ministerski svet se zopet posvetoval o čeških zadevah.

Prememba volilnega reda za Češko. „Narodni Listy“ pišejo, da Mladočehi morajo delati na to, da se češki deželnozbornski red tako premeni, da nikdo ne bode mogel biti deželni poslanec, ki določeno število let ne biva na Češkem. Taka prememba bi bila naperjena proti Plenerju. Vse prav lepo, samo to bi mi radi vedeli, kako bi Mladočehi za tak predlog dobili potrebno dvetretjinsko večino. Poleg Čehov in veleposestnikov bi zanj moralo glasovati nekaj Nemcev. Koliko upanja pa imajo pač Mladočehi, da pridobé Nemce za tak predlog? Res je, da nemški nacionalci ne marajo dosti za Plenerja, ali če bi tak predlog prihajal od češke strani, bi pa vendar bili takoj vsi Nemci jedini. Če Mladočehi res kaj takega nameravajo, bi ne smeli stvari objaviti v svojem glasilu. Počakati bi morali kakega hudega razpora med liberalci in nemškimi nacionalci in potem lepo na tihem dobiti kakega nemškega nacionalca, da bi stvar sprožil. Čehi bi se potem pa s svojimi glasovi le pridružili. Tako bi bil morda kak uspeh mogoč, ali z inicijativo od češke strani pa nikakor ne.

Sprememba bolgarske ustave je posebno vznemirila ruske „Novosti“. Ta list hudo napada Avstrijo in jej tako rekoč preti z vojno, ako bode še nadalje podpirala Koburžana. Za pisanje tega lista se seveda nikdo dosti ne zmeni, ker je občno znano, da liberalne „Novosti“ nemajo najmanjšega vpliva v ruskih vladnih krogih.

Srbske volitve so se vršile jako mirno. Natančen izid še ni znan. Toliko je gotovo, da imajo radikali ogromno večino. Kolikor se dosedaj ve, oddalo se je 178.000 glasov za radikale in 22.363 glasov za naprednjake. Da nemajo v Srbiji zastopstva manjšin, bili bi gotovo voljeni sami radikali. Tako bode pa v novi skupščini tudi kaceh 10 naprednjakov. Nikakor se pa ne more vedeti, bode li skrajna ali pa zmerna radikalna stranka imela večino, ker se o večini voljenih poslancev ne ve, na katero stran da se obrnejo. Volitve so pa jasno pokazale, da izmej vseh strank v Srbiji, posebno po deželi imajo liberalci najmanj vpliva.

Dopolnilne volitve na Francoskem. Dosedaj so skoro vse dopolnilne volitve na Francoskem pokazale, da panamski škandal ni napravil takega vtisa na prebivalstvo, kakor se je pričakovalo. Tedaj so pač prebivalci hitro jemali denar iz francoskih zavodov, ali toliko se pa ne morejo ohrabriti, da bi iz javnega življenja odrinili sleparje. V nedeljo je loireetterskem departementu voljen senatorjem dosedanji poslanec Tassin, o katerem se je mnogo govorilo in pisalo, da je bil mej podkupljen v panamski aferi. V Vervinsu je pa voljen poslanecem napredno republikanec Depêchean. Te zmage so liberalci tam bolj veseli, ker je dosedaj ta okraj zastopal bonapartist. Njegova nasprotna kandidata sta pa bila jeden revizionist, kakor se sedaj imenujejo bivši Boulangerjevi pristaši, in jeden konservativen republikan. Republikanski listi iz tega sklepa na gotovo zmago pri bodočih volitvah. Tudi mi nemamo dosti upanja, da bi se na bolje obrnilo. V novi abornici tudi najbrž ne bode nobene trdne

večine, kakor je ni v sedanji. Ministerske krite bodo zopet sledile druga za drugo gotovo ne v povečanje francoskega ugleda.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. junija.

(Procesije presv. Rešnjega Telesa) so se včeraj morale vršiti po cerkvah. V stolnici so vodili spreved prevz. gosp. knezoškof. Navzoči so bili pri cerkvenem opravilu načelniki raznih oblastij: vodje deželne vlade baron Hein., generalni major pl. Fuchs., dež. sodišča predsednik Kočevar., dež. glavarja namestnik dr. Papež., dvorni svetnik Plachky., župan Grasselli, trgovske zbornice predsednik Perdan itd.

(† Anton Klemen.) Pred praznikom sv. R. T. umrl je v Smartinu pri Kranju po kratki bolezni preč. gosp. župnik Anton Klemen. — Rajni je bil rojen l. 1821, posvečen l. 1847. Povsod, kjer je deloval, vzlasti pa kot župnik v Smledniku in Smartinu, opravljal je vestno svojo službo ter bil v vsakem oziru vzgleden duhovnik. — Na v miru počiva!

(Wolfvega slovensko-nemškega slovarja) četrtri sešitek je izšel, obsegajoč besede „govoričenje“ do „izmodrovati“.

(Pravico javne šole) je podelil naučni minister, kakor poroča „Nova Sloga“, čveterorazredni ljudski šoli pri sv. Jakobu v Trstu, katero vzdržuje družba sv. Cirila in Metoda.

(Nemška šola) se snuje v Vitanju. Zagriženim nemčurjem seveda mrzi, da se oslobajajo tujega izesa mesta in trgi slovenskega Stajerja. Zato napenjajo zadnji čas vse sile v obrambo svojih postojank. Dne 12. maja so izpraševali stariše vitanjske na občinskem uradu, kam hočejo zapisati svoje otroke. Pijače je bilo za vsacega dovolj; celó okrajnemu glavarju je bilo surovo hujskanje nemškutar-skih glavarjev preveč. Vendar se je dalo premotiti več slovenskih starišev.

(Uradni dan na Binkoštno nedeljo.) Veliko nevoljo vzbudilo je v Vel. Laščah, da je g. davčni inspektor povabil in zaslíšaval ljudi v davčnih zadevah na Binkoštno nedeljo. G. inšpektor bival je tukaj cel teden in videli smo ga čestokrat pohajati brez dela tudi med uradnimi urami. Lahko bi si bil tedaj naložil to žrtev, da bi prikrajšal svoj sprehod in med uradnimi urami na delaven dan pozval stranke v urad, in ne sè svojim postopanjem kot uradnik dajal prostemu ljudstvu slabega vzgleda. Prazniki se žalibog med ljudstvom dostikrat premalo praznujejo; kam nas bo pa dovedlo, če bodo uradniki kazali, da jim prazniki niso sveti? Pač bi bilo želeti, da finančna direkcija to stvar preišče in zabrani tako nadaljno postopanje svojim organom, ker bi bili sicer prisiljeni drugod iskati pomoči.

(Zahvala im prošnja.) Zaplana, dne 28. maja 1893: Za popravo, oziroma novo zidanje naše, dne 19. marca t. l. pogorele farne cerkve, so nam izvolili nakloniti: Prevzvišeni knezoškof dr. Jakob Missia 150 gld.; dalje p. n. gospodje župniki: Fr. Schweiger 10 gld., Jos. Lavrič 5 gld., Vinc Polaj 5 gld., Iv. Vrhovnik 2 gld., Lovro Bergant 17 gld., Tomaž Potočnik 10 gld., Jak. Ferjančič 2 gld., Anton Berec 5 gld. 82 kr., blagorodni gosp. Orolav Dolencec, svečar itd. 20 gld.; od slavnega uredništva „Zgodnje Danice“ prejeli smo 50 gld. — Ko izrekamo vsem blagim darovalcem svojo najto-plejšo zahvalo, prosimo vse dobrotljive Slovence in Slovenke novih milodarov, kateri naj se blagovolijo pošiljati farnemu uradu v Zaplano ali pa slavnemu uredništvu „Slovenca“ in „Zgodnje Danice“ v Ljubljano. — Pravični in usmiljeni Bog povrni te darove, tako lepo obrnene v božjo čast in nesrečnemu bližniku v pomoč, vsem dobrotnikom stotero!

Jos. Skofie, Fr. Jerab, Andr. Petkovšek, župnik, ključarja.

(Mestne volitve v Trstu.) Piše se nam iz Trsta: Poročali ste že o izidu volitev v IV. razredu. Omenim le torej še nekaj posamnostij: Krivili so Slovence nasprotniki naši konservativci, da smo se zvezali celo s progresovci, ki so nam baje obljubili slovensko šolo. No, gospodje konservativci, bodite prepričani, tega pošteni Slovenci nismo storili in bi tudi ne, če bi nam stranka progresova bila res obljubila da nam sama zida slovensko šolo. Toliko pa smo vendar še pošteni in značajni, četudi ubogi. Kako pa se priporoča konservativna stranka, razvidno je tudi iz izida v IV. razredu. Dosti slabo znamenje, da v Trstu vladna stranka ne dobi več kot 286

glasov in še te po mnogih agitacijah. Ni li to silajno dokazano, da vlada v Trstu ne ugaja ne Slovincem ne Lahom? In kje iščemo vzroka? Vlada Slovincem ne more ugajati ker jih prezira in niti ne prišteva kot narod, Lahom pa ne ugaja zato, ker jim je premalo „laška“ in ker jim včasih pušča prevročo „laško“ kri. Da je temu res tako, vidimo iz glasovnic mnogih c. kr. uradnikov laške narodnosti, ki so dali svoje glasove progresivcem. „Es giebt viel faules —“ bi se moglo reči i o Trstu. Slovane, vedno zveste Avstrijce, pripravili ste sè svojo brezobzirnostjo vendar jedenkrat tako daleč, da so se vzdignili proti vam, to je žalosten dokaz, da vaše delovanje ni pravo. Postavili so se na svoje noge proti vam; podpirali bi vas bili radi ali pod zastavo pravice, krivice pa Slovenci podpirali ne bodo. Pa še nekaj. „Edinost“ prinaša v sredo 31. maja ta-le poziv: „Slovanskim volilcem za III., II. in I. razred! Po vsestranskem treznem in resnem posvetovanju prišel je odbor političnega društva Edinost sporazumno z mnogimi volilci do prepričanja, da nam Slovanom ne kaže v sedanjí volilni borbi iti ni z jedno ni z drugo stranko. V smislu tega uverjenja in soglasnega sklepa na volilnem shodu z dne 26. maja t. l. priporočamo volilec III., II. in I. volilnega razreda, da pridejo v polnem številu in oddajo prazne listke, da tudi po tej poti dokažemo, da nas ni smeti prezirati ter da smo tudi mi uvaževanja vreden faktor v Trstu.“ — To bo seveda zopet zbolelo naše konservativce, tembolj ker se kaj takega upajo Slovenci, tisti nič, ki niti ni vreden, da se poštevá. In vendar je tako. Toda čakajte Slovinci! dan plačila vam pride, ko boste volili v okolici, tu vam bo pa vladna stranka nasprotovala po vsej moči. Vsprejmemo ta boj, ničesar se ne bojimo, pri vas je moč, pri nas edino dobra volja, srčnost in pravica. Koplajte si grob, najmite še novih kopavcev, porazite z močjo nas Slovence, zakoplajte vso pravico — naš zadnji glas bo donel po širnej Avstriji: „Ave caesar, moriuri te salutant“, potem legnemo; pokopali ste pravico, čemu bi živeli na svetu — pravični Slovenci!

(Iz Leskovca) Malo da ne 27 let je služboval častiti in obče spoštovani gosp. Franc Grivec kot kaplan in katehet v Leskovcu. Bil je vnet duhovnik in šolski mladini katehet, da mu je treba iskati enacega. Vestno in natančno je spolnoval svoje dolžnosti v cerkvi in šoli. Bil je tudi pravi dobrotnik tukajšnjim faranom, kateri so se v sili zatekali k njemu in iskali pri njem pomoči. V ponedeljek dne 29. maja se je ločil od nas blagi gospod ter odpotoval v Lahovce v cerkljanski fari na Gorenjskem. Ze jutraj se je začelo zbirati ljudstvo okoli cerkve in župnije, da se poslovi od svojega dobrotnika. Tudi šolska mladina se pod vodstvom g. nadučitelja postavi pred župnijo, da še zadnjikrat pozdravi ljubljenelega gospoda kateheta. Blagi gospod se je odpeljal v spremstvu večih odličnih gospodov občanov leskovskih na Videm, od koder ga je odpeljal vlak na novo odločeno mesto v lepo Gorenjsko. Mi vsi mu želimo da bi tudi ondi preživel mnogo srečnih let ter se odpočil od svojega 42letnega težavnega delovanja in ga zagotavljamo, da mu hočemo ohraniti vedno blag spomin.

(Nevarno je zbolel) v Kamniku čast. P. Metod Poljanšek in bil v petek, 26. t. m., previden s sv. zakramenti; zadela ga je kap. Bodi toplo priporočen v molitev!

(Mažarski šovinizem.) Hrvatska prinaša zanimivo vest iz Medjimurja. Postaje so Mažarji vse prekrstili. Iz Kraljevca so napravili — Mura Király in iz Cirkovljanov — Dráva Egyház. Zgodilo se je to že onega leta, ko je presviti kralj prišel v Čakovec. — Tudi iz naših slovenskih krajev se pripoveduje obilo sovražnih spletk, s katerimi so hoteli Nj. Veličanstvo preslepiti, da ne bi videl slovenskega značaja naših pokrajin.

(S Trsata.) V noči od dne 30. do 31. maja čutili smo dva potresa. — Procesija se je kaj lepo vršila. Dežju smo srečno ušli. Hiše so bile okrašene s cveticami in zelenimi vejami. Godba je svirala in topiči so grmeli mej sv. mašo in pri blagoslovih. Komaj smo se vrnili v hram božji, je zopet jelo deževati.

(Iz Celovca), dne 1. junija: Zbog slabega, deževnega vremena se danes slovesna procesija sv. Rešnjega Telesa ni mogla pomikati po ulicah mesta. Slovesnosti v stolnici so se udeležili c. kr. uradniki, na čelu jim g. deželni predsednik, in častniki. Deželnega odbora in deželnega glavarja pa ni bilo blizu. Čemu bi pa inace bil Celovec i glavno mesto

„najliberalnejše“ deželice ljube Avstrije?! — Včeraj smo končali priljubljene „šmarince“, ki so se slovesno praznovali v cerkvi sv. Duha, kjer je propovedoval velečast. o. J. E. Stare, S. J., in v stolnici, kjer je propovedoval velečast. o. A. Opitz. Zlasti propovedi v stolnici so bile vsak večer jako dobro obiskane.

(Pojasnilo.) Z Bleda smo prejeli v pojasnilo naše novice, objavljene v zadnji številki z naslovom: „Nemški Veldeser Cur-Anzeiger“ nastopne vrstice: „Vaš poročevalec se moti, ako trdi, da ima gospod Mallner tu kake toplice; res je, da se imenujejo neke toplice „Mallnerbrunn“, toda te so v posesti znanega gosp. Riklija. Pa tudi pri teh nima gosp. dr. Klimek ničesar opraviti. Imenovani gospod je pač „Curarzt“ v „Louisenbad“-u, kjer gospodari neki Dunajčan z imenom Tirman. Pritisek od te strani gledé volitev je pa skoro izključen, ker je praksa v omenjenem hôtelu itak majhna in je najmanj g. Klimek od nje odvisen. — Največja neresnica v omenjenem poročilu je pa misel, da je g. Mallner vplival na dr. Klimeka. Povém naj Vam, da od znanih občinskih volitev dr. Klimek niti v njegovo hišo ne zahaja in jemlje imenovani gospod vedno družega zdravnika. — Kar se tiče volitev v zdravniško zbornico, moram reči, da se nam zdí poročilo „Slovenčev“ povsem neverojetno.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 21. do 27. maja je bilo 17 novorojencev, 1 mrtvojenec, in 13 jih je v tem času umrlo. Med poslednjimi je bil 1 tujec, 2 pa v zavodih. Umrli je 1 za jetiko, 2 za vnetjem sopilnih organov, 2 za želodčnim katarom, 2 za starostno oslabelostjo, 6 pa za drugimi boleznimi. Trije so zboleli za škariatico, jeden za vrtico in jeden za grižo.

(Slovesno vmeščen) na župnijo v Gornji Polskavi je bil na nedeljo presvete Trojice novi župnik preč. gosp. Ant. Borsečnik.

(Utonila) sta v Muri pri prevažanju čez reko blizu vržeja dva konja J. Skuhali na Grlavi. Z vozom vred sta skočila raz brod in ni ji bilo mogoče rešiti. Mnogo takih nesreč se dogaja, ker se konji na brodu ne izprežejo.

(Panamske goljufije in — loža) „La libre Parole“ je priobčila nedavno članek, v katerem dokazuje, da so vsi glavni činitelji pri panamskih spletkah — frasoni. Lesseps sam je najstrastnejši frason in v službi lože je l. 1849 izdal Mazziniju svoje domovine pravice, dasi je vladi doma zabavljajal proti njemu. V loži se je sklenil sueški in panamski predor, Turr, Cousin, Wyse, Reclas, žid Reinach — vsi so frasoni. Delo in način, kako so je izvrševali, je ložina zasluga, milijoni ogoljufanih — tudi. Da se je vsa Evropa toliko časa vodila za nos, dosegli so frasoni. Vse lože so dobile poziv pomagati podjetju, ki je vodijo „bratje.“ Na preiskavo in obsodbo so tudi vplivali „bratje.“ Pravosodni minister Bourgeois predsednik enketne komisije Brisson, predsednik sodišču Pillet — Desjardins, načelnik porotnikom Cottin — vsi ti so — frasoni. — Malo je sicer teh brezverstvu in brezbožstvu vdanih mož, a vladajo Francosko, Laško in Mažarsko. Jediní so v zlu; v tem je skrivnost. In katoličanje? Dobro svoje in človeštva jih ima vezati, in čuda — ne veže jih. V naši državni polovici se tudi marsikaj ne da drugače razlagati, nego če poznamo ložo. V koliko so vplivali frasoni pri proticerkvenih naredbah Jožefinskih, v koliko so rovali proti konkordatu, v koliko so poliberalili celo državno ustavo, vidimo po učinkih. Še so sredi nas, in vedno več jih je. Za prvega podžupana je te dni voljen na Dunaju — dr. Gröbl, zagrižen frason; Slovence zastopa — frason Foregger, frasonstvo se hvali po naših šolah — — Pazimo tedaj, da prekmalu ne bo prepozno.

(Dalmatinske novice) Sardel je še vedno jako veliko. Stotina jih stane krog 150 avstrijskih belicév. Lov nanje je še vedna izredno dober. Po eno noč jih na boljih krajih nalove 20—40 sodov. — Glagolska mašna knjiga je v tem kratkem času, že skoraj popolnoma razpečana. Niti 50 iztisov ni več. Škofje so sedaj izdelali in popravili tudi hrvatski obrednik in ga poslali nedavno v Rim. Upati je, da se tudi to vprašanje kmalu in ugodno reši. — Naučno ministerstvo je odredilo 26. t. l., da se v dalmatinske šole uvede fonetika. O tem sicer ne govorimo, je-li ima ministerstvo tako pravico, to pa povdarjamo, da se je po tej naredbi ugodilo Srbom proti Hrvatom. „Govedarji z govedarstvom slave zmagovalje“, piše o tej priliki „Kat. Dalm.“ — Dež, ki je po dolgi suši namočil zemljo, jo precej potolažil dalmatinske kmete, krompir obeta veliko; žito

je slabše. Trta prav dobro kaže, samo da klavzule ne prežene nobeno vreme. — Učenjak mons. Bulić, vodja spletske gimnazije in predsednik odbora za shod krščanskih starinoslovcev, je še na znanstvenem potovanju po Vshodu. Prve dni tega meseca je bil v Troji in v Dardanelah. Mesec dnij ostane še na putjem.

(Štiridesetletnico) svojega neprestanega službovanja pri magistratu deželnega stolnega mesta praznoval je včeraj v krogu svoje rodovine mestni jetničar g. Martin Šterk čil in zdrav v 68. letu svoje starosti.

(† Jan. Kraner), župnik na Kapli pri Arvežu, je dne 27. t. m. umrl, star 51 let. Večni pokoj želimo z žalostnimi farani bogoljubnemu, za zveličanje duš vnetemu duhovnemu pastirju!

(Martin Pristernik), vsem priljubljeni učitelj pri sv. Ožbaltu ob Dravi, je dne 22. maja umrl. Celih 44 let je deloval na tamošnji šoli. Naj v miru počiva!

Društva.

(Učiteljsko društvo) v ptujskem okraju ima zborovanje pri sv. Marjeti niže Ptuja dne 8. rožnika.

Telegrami.

Vuhred, 2. junija. Sprejem knezoškofa bil je izvrsten.

Dunaj, 2. junija. Cesar je odpotoval jutraj v Nalžov.

Praga, 1. junija. Včeraj je bil v Novem mestu voljen v državni zbor dr. Šamánek iz Liberce s 1843 od 1864 glasov. Nemci in Staročehi se niso udeležili volitve.

Šofija, 1. junija. Premenjena ustava se je razglasila.

Beligrad, 1. junija. V skupščino je voljenih 120 radikalcev, 10 naprednjakov in jeden liberalec. Za tri mandate so pa ožje volitve.

Carigrad, 1. junija. V Basari, Samari in ob Tigrisu se je pokazala kolera.

Moskva, 1. junija. Pri Borizovu v minskovski guberniji je pogorelo 8000 oral državnega gozda. Gasit so morali priti vojaki.

Pariz, 1. junija. Zbornica je sklep poslednjega ponedeljka toliko premenila, da le državni uradniki in duhovniki ne morejo biti voljeni v zbornico.

London, 1. junija. Po poročilih iz Manague zmagujejo ustaši. Nicaraguški predsednik dr. Sacaza se je vdal vstašem in vsprejel njih pogoje.

London, 2. junija. Na graščinskega oskrbnika Molony-ja so pri Tulli na Irskem streljali, ko se je peljal pobirat zakupnino. Oskrbnik je težko ranjen. Sedem oseb so zaprli. Pravih storilcev še niso poizvedeli.

Guayaquil (v južni Ameriki), 2. junija. Vsled zemskega potresa se je podrli kaznilnica. Več vjetnikov je mrtvih, drugi so ušli. Tudi nekaj drugih poslopij se je podrlo.

Vsebina VI. zvezka:

1. Matija Majar-Ziljski. Spisal — 2. Kacijanar. Zložil Anton Medved. 3. Vaški pohajšč. Povest. — Spisal Podgoričan. 4. Med valovi življenja. Povest. — Spisal Dobrávec. 5. Sreča odgovor. Zložil M. Opeka. 6. Strta pómlad. Zložil M. Opeka. 7. Ave Maria! Zložil Ant. Medved. 8. Mladíke. 1., 2., 3., 4. Zložil Anton Medved. 9. Slavni dan Slovencev pri Sisku. 22. dan rožnika i. 1593. — V proslavo 300-letnice spisal Josip Gruden. 10. Jozef Sassei. V spomin stoletnice njegovega rojstva. — Spisal Ant. Sušnik. 11. Na jutrovem. Potopisne in narodno-pisne értice. — Spisal dr. Fr. L. 12. Slovestvo. 13. Razne stvari. — Slike. 1. Pravožnanstvo. (Slika Rafaelova v Vatikanu) 2. Matija Čop. (Po sliki Langusovi.) 3. Dobra prijateljca. 4. Ostra nasprotnika. 5. Sfinga pri Gizah. (Po fotografiji.) 6. Adolfo Veber Tkalčev. 6. hrvaški pisatelj. 7. Jozef

Ressel. (Narisa J. Germ.) 8. Bitev pri Sisku. (Posnetek slike, ki je v ljubljanskem muzeju. 9. Načrt bitve pri Sisku. (Slika Ortelius-ova.) 10. Josip Cimperman. (Narisa S. Magolič)

Umrli so:

30. maja. Frane Petercel, železostrovoev sin, sv. Petra cesta 60, jetika. — Janez Žurbi, čevljar, 23 let, Opekarska cesta 49, jetika. — Valentin Kokel, delavec, 79 let, Kravja dolina 11, marasmus senilis.
31. maja. Ana Kovač, čevljarjeva hči, 10 let, sv. Petra cesta 35, škrlatica. — Ana baroninja Hoche, zasebnica, 84½ leta, Valvasorjev trg 4, plućnica. — Karolina Razgon, kandidatinja pri usmiljenih sestrah, 17 let, Kravja dolina 11, akutna plućna tuberkuloza.

V bolnišnici:

30. maja. Janez Jančar, delavec, 73 let, srčna hiba. — Boštjan De Bona, delavec, 40 let, Ileus chronicus. — Marija Sibert, dekla, 28 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		barometra v mm	topimera po Celziju			
31	7 u. jut.	732.7	12.6	sl. vzh.	oblačno	30.00
	2 u. pop.	731.7	16.8	"	"	dež
	9 u. zveč.	732.1	14.6	sl. jugzap.	dež	
1	7 u. jut.	731.8	12.0	sl. zapad	dež	50.60
	2 u. pop.	732.2	14.6	"	oblačno	dež
	9 u. zveč.	733.2	10.8	"	dež	

srednja temperatura obeh dni 14.7° in 12.5°, oziroma za
2-2 nad in 4.6° pod normalom.

Solnčnike

le najboljše kakovosti
priporoča
v veliki izbi in po
nizkih cenah

L. Mikusch,
tovarna solnčnikov in dežnikov
v Ljubljani, 179 20-20
Mestni trg šte. 15.

Največja zaloga
šivalnih strojev
JAN. JAX,
LJUBLJANA,
Dunajska cesta 13.

Najnižje cene. Ugodni vplačilni obroki se dovoljujejo. Zamenjuje stare stroje.

Poprave vrše se točno, trajno 556 in ceno. 30-27

Cenilniki
zastonj
in franko.

Prisrčno zahvalo

izrekamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem o priliki prerane smrti našega preljubega očeta, oziroma starega očeta, gospoda

Jožefa Zagorca,

gostilničarja in posestnika v Št. Jerneju.

za izkazano mu zadnjo čast k večnemu počitku. Posebno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, gospodom J. Hudoverniku, Fr. Hafnerju, K. Trostu, R. Trčku in V. Gebauerju za gniljivo nagrobno petje, slavni požarni brambi šent-jernejski, darovateljem prekrasnih vencov in vsem udeležencem pogreba za njihovo sočutje.

Št. Jernej, dne 2. junija 1893.

291 1

Žalujemo ostali.

Orgljavaec in cerkovnik

dobi takoj službo pri romarski cerkvi sv. Lucije na Škaručinu.

Ponudbe — pismene ali osebne — županiku v Vodica, pošta Smelednik. 289 3-2

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam tužno vest, da je po kratki a mučni bolezni zaspal v Gospodu prečastiti gospod

Anton Klemen,

župnik v Št. Martinu poleg Kranja,

previden s svetimi zakramenti umirajočih, danes 31. maja, ob 6. uri zvečer.

Pogreb bode v soboto, dne 3. junija, ob 9. uri dopoldne.

Blagega rajnega priporočam v spomin in molitev.

Naj počiva mirno v Bogu!

St. Martin pri Kranju, dne 31. maja 1893.

Anton Brodnik,

kooperator.

Namesto vsakega drugega naznanila.

Dunajska borza.

Dne 2. junija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 25 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 " 95 "
Zlata renta 4%, davka prosta	117 " 35 "
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96 " 40 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	986 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	341 " 25 "
London, 10 funtov strl.	123 " 40 "
Napoleonondor (20 fr.)	9 " 80 "
Cesarski cekini	5 " 85 "
Nemških mark 100	60 " 27½ "

Dne 31. maja.

Ogerska zlata renta 4%	115 gld. 75 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 " 85 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	148 " — "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	164 " 50 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	98 " — "
Zastavna pisma avstr. oer. zem. kred. banke 4%	98 " 80 "
Zastavna pisma " " " 4½%	100 " — "
Kreditne srečke, 100 gld.	197 " — "
St. Genois srečke 40 gld.	67 " — "

4% srečke dunajske parobrodne družbe	141 gld. — kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	71 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 80 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 " 75 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2950	— " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	— " — "
Papirnih rubeljev 100	123 " 75 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

na loženih glavnic.